

Blåt Råds 12 anbefalinger til at mindske miljøpåvirkninger fra marin råstofindvinding.

1.

Natur- og sekundært klimahensyn skal være styrende ved udpegning af områder:

Råstofindvindingsområder til havs skal udpeges og prioriteres af staten, så det sikres, at råstofindvinding foregår, hvor det er mest skånsomt for havmiljøet. Der skal tages hensyn til både havmiljø og klimaaftryk. Klimahensyn (f.eks. afstand til indvindingslokalitet) må ikke prioriteres over hensyn til beskyttelse af væsentlige biologiske værdier som stenrev, ålegræs eller vigtige fiskeopvækst- eller gydepladser. Staten skal screene og kortlægge de bedst egnede områder.

2.

Ingen indvinding i Natura 2000 områder:

Der må ikke indvindes råstoffer i et Natura 2000 område. Ved udpegning af indvindingsområde og udstedelse af tilladelse til indvindingsområder stilles krav om, at tilstødende Natura 2000 områder ikke må påvirkes eller ligge inden for påvirkningszonen fra indvindingsaktiviteterne. For nuværende områder gælder det, at enten Natura2000 eller råstofindvindingszonen skal justeres i arealomfang.

3.

Branchens viden om udlagte indvindingsområder uden råstoffer skal bruges aktivt

Udlagte områder til råstofindvinding, hvor det i branchen og blandt myndighederne m.m. er kendt, at der ikke flere anvendelige sand- og grusmaterialer, skal fjernes fra havplanen. En screening udført af de statslige myndigheder er en forudsætning for fjernelse af områderne. I forbindelse med screeningen, opfordrer vi til at staten vurderer mulighederne for naturforbedrende tiltag.

4.

EU's tærskelværdier for påvirkning af havbunden under havstrategidirektivet lægges til grund for indvinding af råstoffer til havs. Det bør undersøges, hvordan den fortsatte indvinding harmonerer med EU's genopretningsforordning.

5.

Øget fokus på anvendelse og krav til genanvendelse af råstoffer:

Der bør laves en undersøgelse af hvor råstofferne til havs kommer fra (områder) og i hvilke slutprodukter de bliver anvendt. Undersøgelsen skal danne baggrund for arbejdet med at reducere anvendelse af jomfruelige materialer.

Staten bør ligeledes igangsætte en undersøgelse af, hvordan man kan genbruge og koordinere brugen af råstoffer mere effektivt end i dag.

F.eks. kunne sand gravet op af sejltreder bruges i byggeriet eller infrastruktur og derved sænke behovet for jomfruelige materialer. En ny marin råstofbank vil kunne understøtte denne nytænkning.

Behovet for kystbeskyttelse bør revurderes, og analyseres ud fra et samfundsmæssigt og naturmæssigt udgangspunkt. Herunder brugen af alternative løsninger som barriererev, der samtidig øger biodiversiteten og nedsætter klimaaftryk til kystsikring - ved at reducere behov for sandfodring. Det er vigtigt, at staten afsætter midler til at undersøge og forske i, hvordan kystbeskyttelse kan ske mere naturskånsomt end i dag.

6.

Slæbesugning som indvindingsmetode:

Stiksugning må ikke udføres i de indre danske farvande. Slæbesugning eller opgravning skal være et krav.

7.

Bæredygtigt design af indvindingsområde og eventuelt krav til afværgeforanstaltninger:

Råstofindvindingsens omfang og udformning skal designes, så det påvirker havmiljøet mindst muligt.

Desuden skal myndighederne kunne stille krav om, at der skal udføres afværgeforanstaltninger efter endt råstofindvinding. Området skal f.eks. efterlades, så der undgås iltsvindshuller.

Miljømyndighederne skal stille krav til, at der efterlades et passende lag bundsubstrat (sand/grus), efter ophør med indvinding på de enkelte indvindingsområder.

8.

Den statslige råstofafgift bør gå til (for)undersøgelser, naturgenopretning, afværgeforanstaltninger og forskning:

De statslige indtægter fra råstofindvinding til havs bør også gå til forundersøgelser, naturforbedrende tiltag, afværgeforanstaltninger og forskning.

Forundersøgelser er en national udpegning inkl. screening af de bedst egnede områder til råstofindvinding og screening af indvindingsområder der evt. kan fjernes fra Havplanen.

Naturforbedrende tiltag er forbedring af områder, hvor der tidligere er udført råstofindvinding.

Lokaliteterne til naturforbedrende tiltag kan også placeres på de bedst egnede steder udenfor indvindingsområder. En del af de opkrævede midler bør allokere til en pulje, som kommuner og andre lokale aktører kan søge og anvende til lokale genopretningsprojekter.

En del af midlerne bør også reserveres til afværgeforanstaltninger jf. ovenstående punkt.

Staten bør afsætte midler til undersøgelser og forskning i, hvordan indvinding kan ske under større hensyntagen til naturen end i dag. Det bør ligeledes undersøges, i hvilken udstrækning naturforbedrende tiltag kan foretages i tidligere indvindingsområder. Vurdering og beregning af frigivelse af næringsstoffer som følge af råstofindvinding, både som følge af havbundens fysik og kemi, bør være et krav i miljøundersøgelserne.

Råstofafgiften bør afspejle de tilsvarende tabte samfundsværdier, herunder fiskeri, havets robusthed ift. næringsstoffer, og værdien af et hav i balance. Det skal derfor undersøges, om de danske råstoffers pris er tidssvarende, også taget i betragtning at de marine materialer har en bedre kvalitet og dermed langt højere værdi.

9.

Hensyn til havplanter:

Der må ikke indvindes råstoffer i et område med udbredt vækst som f.eks. ålegræs og fastsiddende makroalger, eller i områder med stor potentiel vækstmulighed for ålegræs.

10.

Indvinding bør foregå på mere end 8 meters vanddybde og i acceptabel afstand til kysten:

Der bør som udgangspunkt ikke indvindes på lavere vanddybde end 8 meter, eksisterende indvindingsområder undtaget. På lavt vand under 8 meters dybde er der mest lys ned til bunden, og dette giver basis for en stor naturlig produktion i hele fødekæden, da lysets energi omsættes i plantebiomasse og senere i dyr, og i sidste ende fisk og andre dyr, som er en vigtig menneskelig ressource.

Uanset vanddybde, bør der stilles krav til afstand til kysten, da råstofindvinding tæt på kysten har større negativ effekt på flere faktorer, inkl. biodiversiteten end råstofindvinding længere fra land. Når staten har fastlagt et områdespecifikt afstandskrav til kysten, skal de nuværende indvindingsområder inden for afstandsgrensen genovervejes ved tilladelsens ophør.

11.

Hensyn til infrastruktur:

Områder nær eksisterende havne såsom Aarhus Havn og Grenå Havn, erhvervsinteresser og øvrigt kritisk infrastruktur såsom forbrændingsanlæg skal bibeholdes som general anvendelseszone og der skal være adgang hertil via sejladskorridorer. Der skal være mulighed for udvidelse for f.eks. Studstrup værket til f.eks. CCS anlæg/kajer eller Grenå Havn m.m. Ligeledes skal der tages hensyn til eksisterende sejladskorridorer.

12.

Kortlæg klimaafttrykket ved råstofindvinding:

Havbundens evne til at lagre og binde CO₂ påvirkes negativt af råstofindvinding. Klimaafttrykket skal analyseres, og være indeholdt i LCA-analyser m.v. Social- og Boligstyrelsen har i dag ikke mulighed for at validere om evt. data for udledning af CO₂ ved indvinding til havs indgår i konkrete LCA-beregninger, der anvendes i relation til opførelse af dansk byggeri.